

UCHWAŁA NR VII/28/11
RADY MIASTA BIELSK PODLASKI
z dnia 29 marca 2011 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski
na lata 2011 - 2015

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; Dz. U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241; z 2010 r., Nr 28, poz. 142; Nr 28, poz. 146; Nr 40, poz. 230; Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113) oraz z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842), Rada Miasta Bielsk Podlaski uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski na lata 2011-2015 w brzmieniu stanowiącym Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bielsk Podlaski.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Kazimierz Henryk Leszczyński

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr VII/28/11
Rady Miasta Bielsk Podlaski
z dnia 29 marca 2011 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY MIEJSKIEJ BIELSK PODLASKI
NA LATA 2011 – 2015

BIELSK PODLASKI, 2011 ROK

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy czy styl życia. Rodzice czy opiekunowie prawni są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji i zaburzenia tych podstawowych wartości i zachowań rodzina nie jest w stanie prawidłowo realizować swoich zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Zjawiskiem, na które należałoby zwrócić szczególną uwagę, jest przemoc domowa. Może być ona zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych. Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio zaniedbywane przez rodziców lub opiekunów prawnych. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych. Doświadczenia z dzieciństwa mają wpływ na całe życie.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, chociaż wiele elementów jest wspólnych, chociażby to, że każda forma przemocy powoduje ból cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Wyróżnia się pięć podstawowych rodzajów przemocy w rodzinie: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna i zaniedbanie.

Przemocy domowej często towarzyszy nadużywanie alkoholu. W stanie nietrzeźwości zanikają mechanizmy samokontroli i zachowania mogą być nieobliczalne. Nasilają się też zachowania agresywne nawet w ludziach na ogół spokojnych i opanowanych. Świadoma kontrola nad zachowaniem zmniejsza się wraz ze wzrostem upojenia. Wzrasta natomiast często nieuzasadnione poczucie pewności siebie. Osoba nietrzeźwa nie może być partnerem do negocjacji, rozmowy czy ugody. Pijany człowiek nie jest jednak zwolniony od odpowiedzialności za własne czyny.

Przemoc jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów, takich jak wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie.

Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy stanowi priorytet gminnej polityki społecznej uwzględniany w działaniach, które zostaną podjęte. Wielu ofiarom udaje się samodzielnie przeciwstawić sprawcy przemocy, większość jednak potrzebuje pomocy innych. W związku z tym niezbędna jest współpraca i integracja wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pozwoli to na profesjonalne udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

I. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami),
3. ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami),

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ BIELSK PODLASKI

Diagnozę problemu sporządzono w oparciu o dane otrzymane z Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim oraz lokalnych przedszkoli i szkół dotyczące zjawiska przemocy w okresie 2009 – 2010.

Z przedstawionych danych wynika, iż w roku 2009 Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim przeprowadziła na terenie miasta Bielsk Podlaski 567 interwencji domowych, w tym 49 dotyczyło przemocy w rodzinie i procedury Niebieskiej Karty. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem wynosiła 61 osób, w tym 49 to kobiety. Zanotowano 1 przypadek małoletniego pokrzywdzonego w wyniku przemocy domowej do ukończenia 13 roku życia oraz 11 przypadków pomiędzy 13 a 18 rokiem życia. Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie w roku 2009 wyniosła 49 osób. We wszystkich tych przypadkach sprawcami przemocy byli mężczyźni. Zatrzymano i przewieziono do Izby Wyrzeźwień lub policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych 14 osób. Zatrzymanymi byli mężczyźni. Akty przemocy pod wpływem alkoholu stosowało 48 osób. Byli to sami mężczyźni. Z przedstawionych informacji wynika, iż w 1 przypadku dotyczącym sprawcy przemocy konieczne było udzielenie pomocy medycznej. Takiej sytuacji nie odnotowano w przypadku ofiar przemocy.

W roku 2009 bielska policja wszczęła z art. 207 Kodeksu Karnego 9 postępowań, gdzie 7 postępowań zostało zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia, z czego 4 postępowania dotyczyły Niebieskiej Karty. Zakończono 25 procedur związanych z Niebieską Kartą.

W 21 przypadkach Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim kierowała zawiadomienia do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim dotyczące leczenia odwykowego.

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim wynika, iż w roku 2009 do komisji wpłynęły 62 wnioski o leczenie odwykowe. 8 sprawców przemocy skierowanych zostało na leczenie odwykowe. Z przedstawionych informacji wynika, że nie odnotowano wniosków do sądu o skierowanie sprawcy na terapię dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W roku 2010 Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim przeprowadziła 561 interwencji domowych, w tym 42 dotyczyły przemocy w rodzinie i procedury Niebieskiej

Karty. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej wynosiła 55 osób, w tym 42 to kobiety, zaś 1 mężczyzna. Zanotowano 4 przypadki małoletniego pokrzywdzonego w wyniku przemocy domowej do ukończenia 13 roku życia oraz 7 przypadków pomiędzy 13 a 18 rokiem życia. Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie w roku 2010 wyniosła 42 osoby na co złożyło się 41 mężczyzn i 1 kobieta. Zatrzymano i przewieziono do Izby Wytrzeźwień lub policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych 16 osób. Zatrzymanymi byli mężczyźni. Akty przemocy pod wpływem alkoholu stosowało 48 osób. Byli to sami mężczyźni. Z przedstawionych informacji wynika, iż w 2 przypadkach dotyczących sprawców przemocy konieczne było udzielenie pomocy medycznej. Takiej sytuacji nie odnotowano w przypadku ofiar przemocy.

W roku 2010 Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim wszczęła z art. 207 Kodeksu Karnego 4 postępowania, z czego 3 zostały zakończone skierowaniem aktu oskarżenia i dotyczyły Niebieskiej Karty. Zakończono 27 procedur związanych z Niebieską Kartą.

W 11 przypadkach bielska policja kierowała zawiadomienia do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim dotyczące leczenia odwykowego.

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim wynika, iż w roku 2010 do komisji wpłynęło 58 wniosków o leczenie odwykowe. 7 sprawców przemocy skierowanych zostało na leczenie odwykowe. Z przedstawionych informacji wynika, że nie odnotowano wniosków do sądu o skierowanie sprawcy na terapię dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Z danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim dotyczących realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, iż w badanym okresie nie odnotowano zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie a co za tym idzie nie uruchomiono procedury Niebieskiej Karty. Pomimo to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach. Na bieżąco współpracuje z policją, kuratorami sądowymi, pedagogami placówek oświatowych, służbą zdrowia oraz Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim. Współpraca dotyczy przede wszystkim poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań.

Z danych przedłożonych przez lokalne przedszkola i szkoły wynika, iż problem przemocy w rodzinie zgłaszany przez uczniów czy też pozostałych członków rodzin miał

charakter sporadyczny. W każdym zgłaszanym przypadku osoby sygnalizujące problem otrzymywały wsparcie ze strony psychologa i pedagoga szkolnego oraz informacje o instytucjach zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

Z powyższych danych wywnioskować można, iż zjawisko przemocy w roku 2010 uległo nieznacznemu zmniejszeniu. Jednocześnie można zauważyć, że znaczna część aktów przemocy dokonywana jest pod wpływem alkoholu. Dominującymi sprawcami przemocy są mężczyźni, zaś jej ofiarami kobiety i dzieci.

Zgłaszane do Policji dane nie stanowią wszystkich przypadków przemocy w rodzinie. Często zaniechuje się zgłaszania tego typu aktów choćby ze wstydu, obawy o własne życie lub zdrowie oraz brak dowodów lub świadków. Wiele przypadków przemocy dokonywanych jest w tzw. „białych rękawiczkach”. Dotyczy to przede wszystkim przemocy psychicznej, a ten rodzaj krzywdy bardzo trudno jest udowodnić sprawcy. Stąd też istnieje konieczność podejmowania szeroko zakrojonych działań edukacyjnych i informacyjnych wśród lokalnej społeczności pozwalających na dostrzeżenie problemu przemocy w środowisku oraz sposobów jej przeciwdziałania i zapobiegania. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.

III.CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

CELEM PROGRAMU JEST TWORZENIE WARUNKÓW DO BARDZIEJ SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Cele szczegółowe:

- 1) Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Koordynacja działań lokalnych podmiotów wobec zjawiska przemocy.
- 3) Podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania temu problemowi.
- 4) Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cel ogólny będzie realizowany przez:

- 1) Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2) Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
- 3) Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
- 4) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 5) Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
- 6) Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

IV.DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) Określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej;
- 2) Wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach;
- 3) Podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie.
- 4) Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy.
- 5) Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele:
  - jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
  - Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Policji,
  - oświaty,
  - ochrony zdrowia,
  - organizacji pozarządowych,
  - kuratorskiej służby sądowej,

- w skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa,
- 2) działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie,
- 4) działania korekcyjno – edukacyjne: kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Działania te będą realizowane poprzez:

- 1) udostępnianie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
- 2) przystąpienie do Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- 3) stosowanie procedury „Niebieska Karta”,
- 4) realizowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz świetlicach profilaktycznych,
- 5) uruchomienie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy,
- 6) rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy – w szczególności konsultacje psychologiczne,

3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

- 1) Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,

- 2) Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy,
- 3) Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

V. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski, w tym szczególnie do tych, którzy są uwięzieni w przemoc jako ofiara przemocy, sprawca przemocy lub świadek przemocy

2. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy udziale Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim, który zapewni obsługę organizacyjno - techniczną programu.

3. PROGNOZOWANE EFEKTY

Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.

4. ROZPOCZĘCIE I TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie rozpocznie się spotkaniem wszystkich instytucji i osób zaangażowanych w realizację programu, w trakcie, którego zostaną omówione role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Program realizowany będzie w latach 2011 – 2015.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015 są przede wszystkim środki własne Gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.